

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2019¹

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2020 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college.

---

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 25 september 2019

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:
<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2019>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG is [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2019 gepubliceerd.

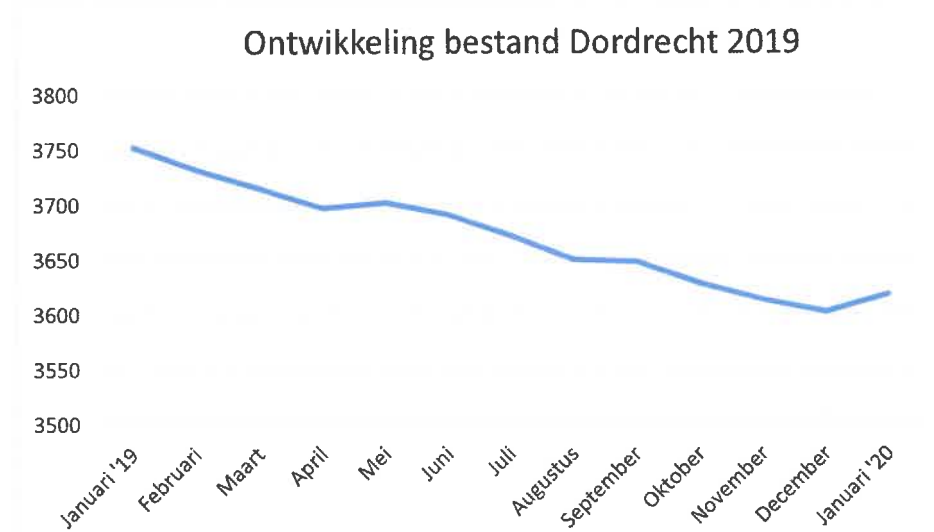
1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Het uitkeringsbestand in de Drechtsteden blijft dalen. Eind 2019 was de stand 6237 dossiers. Een jaar eerder liet de teller nog een aantal van 6447 dossiers zien. In 2019 is dan ook een daling gerealiseerd van 3,3%. In Dordrecht was sprake van een daling van 3,6% (zie onderstaande grafiek). Door de gunstige economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren, is het gelukt om een aanzienlijk deel van de bijstandsdoelgroep te bemiddelen naar werk. De inwoners met een beperkte afstand tot de arbeidsmarkt zijn hiermee uitkeringsonafhankelijk geworden. Het grootste deel van deze groep kon dit echter niet zelfstandig. Vaak was er een vorm van ondersteuning nodig vanuit het college om deze doelgroep naar werk te bemiddelen. Hierbij valt onder andere te denken aan de inzet van loonkostensubsidie en begeleidingsproducten als jobcoaching en werkbegeleiding.

De bijstandspopulatie die overblijft heeft een dusdanige afstand tot de arbeidsmarkt, dat deze niet, of in mindere mate, heeft kunnen profiteren van de aantrekkende economie van de afgelopen tijd. Daarnaast wordt de doelgroep die in de bijstand instroomt steeds kwetsbaarder. Dit heeft te maken met het feit dat de instroom in de Wsw (wet sociale werkvoorziening) is gesloten en de instroom in de Wajong is beperkt. Als gevolg hiervan stromen deze inwoners in, in de Participatiewet. Dit zijn doelgroepen die vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, waardoor een aanzienlijke investering benodigd is voor een succesvolle re-integratie.

Hoewel de daling van het bijstandsbestand van de afgelopen jaren zich doorzet, wordt het dus steeds moeilijker om bijstandsgerechtigden uitkeringsonafhankelijk te maken. Ondanks de beschikbaarheid van een groot aantal vacatures enerzijds, en een grote groep bijstandsgerechtigden anderzijds, is een match nog niet zomaar gemaakt. Dit heeft te maken met het feit dat er sprake is van een discrepantie tussen de gevraagde vaardigheden en competenties op de arbeidsmarkt en de vaardigheden en competenties waar de bijstandsgerechtigde over beschikt.

Een andere factor is de nadelige uitwerking van het verdeelmodel van de BUIG. Het college profiteert er in financiële zin niet van wanneer het inwoners met loonkostensubsidie aan het werk helpt. Dit terwijl dit instrument voor de kwetsbare doelgroep in de huidige arbeidsmarkt zeer belangrijk is. Het college creëert daarnaast maatschappelijke waarde, doordat het welzijn van inwoners die aan het werk gaan sterk verbetert en er minder druk komt te liggen op andere voorzieningen in het sociaal domein.

De ontwikkelingen zoals hierboven geschetst, zorgen tezamen voor een verhoogde financiële druk op de toch al schaarse middelen, waardoor tekorten ontstaan.

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Om het tekort te reduceren worden verschillende interne maatregelen getroffen. Hieronder worden de verschillende maatregelen beschreven.

- Ontwikkeling van een geactualiseerde visie op werk en bijstand: de wereld staat niet stil. Ook de wereld van de sociale zekerheid is constant aan verandering onderhevig. Het afgelopen jaar is dan ook een herbezinning gedaan op het sociaal domein in de Drechtsteden. Hiervoor zijn interne en externe partijen (zie onderdeel B2) betrokken. Op basis van recentelijke wettelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen is een visie voor de komende jaren geformuleerd. Voor werk en bijstand komt de visie erop neer dat, zoals ook bij onderdeel A beschreven is, geïnvesteerd dient te worden in het verhogen van de arbeidsmarktwaarde van bijstandsgerechtigden.
- Ontwikkeling Perspct: eind 2018 is een ontwikkelorganisatie voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt opgericht, genaamd Perspct. Perspct heeft als doel om inwoners weer perspectief op werk te bieden, zodat zij op volwaardige wijze kunnen participeren in de samenleving. Perspct biedt hiertoe trajecten aan met een looptijd van 3 tot 6 maanden, waarin potentiële medewerkers worden getraind op het vlak van werknemersvaardigheden, persoonlijke effectiviteit en waarbij arbeidskansen in kaart worden gebracht.
- Maatwerkaanpak doelgroep 50+: het is geen geheim dat arbeidskansen afnemen naarmate iemand ouder wordt. Dit terwijl deze doelgroep vaak over veel kennis en ervaring beschikt. Om

de kansen voor deze doelgroep te vergroten, heeft de Sociale Dienst Drechtsteden een maatwerkprogramma ontwikkeld, waarbij een gespecialiseerde groep klantregisseurs methodisch te werk gaat om ervoor te zorgen dat ook deze doelgroep succesvol kan re-integreren op de arbeidsmarkt.

- Ontwikkeling instrument werkbegeleiding: zoals eerder genoemd heeft een aanzienlijk deel van de bijstandspopulatie een beperking, waardoor op de werkvloer vaak extra begeleiding benodigd is. Tot voor kort was jobcoaching het enige begeleidingsinstrument dat hiervoor kon worden ingezet. Een jobcoach is echter slechts zeer beperkt aanwezig op de werkvloer, terwijl een grote groep werknemers gedurende de hele dag een praktische vorm van begeleiding nodig heeft. Daarom is het afgelopen jaar een nieuw instrument ontwikkeld: werkbegeleiding. Werkbegeleiding wordt niet geboden door een jobcoach, maar door een directe collega (bijvoorbeeld een voorman of voorvrouw) van de werknemer. Deze is gedurende de werktijd beschikbaar. De verwachting is dat door de introductie van dit instrument kan worden bespaard op de uitgaven aan jobcoaching, wat een duurder instrument is.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

- Consultatie maatschappelijke partners voor de ontwikkeling van een nieuwe visie op het sociaal domein: om te komen tot een nieuwe visie op het sociaal domein zijn er gedurende een periode van een aantal maanden verschillende bijeenkomsten georganiseerd waarin maatschappelijke partners uit het sociaal domein zijn gevraagd om mee te denken over de actuele vraagstukken in het sociaal domein. Hiermee is een getracht meer inzicht te verkrijgen in de lokale uitvoeringspraktijk. Wat gaat hierin goed? Waar is verbetering mogelijk? Hoe kunnen de partijen nog beter (en efficiënter) samenwerken? Wat is daarvoor nodig? Op basis van deze inzichten en een aanvullende literatuurstudie is het gelukt een gedragen visie te formuleren die de komende jaren tot uitvoer kan worden gebracht;
- Deelname aan bijeenkomsten van de Programmaraad: de Programmaraad organiseert een aantal keer per jaar de Praktijkdag van de Programmaraad. Op deze dag worden verschillende workshops georganiseerd, waarin kennis over uiteenlopende onderwerpen in het sociaal domein wordt gedeeld. Vanuit de Drechtsteden worden deze Praktijkdagen structureel bezocht;
- Deelname aan Platform Participatie en Werk: ook Stimulansz organiseert jaarlijks een aantal keer bijeenkomsten waarin telkens presentaties worden gegeven over actuele thema's uit het sociaal domein. Zeer handig om snel kennis te nemen van de laatste ontwikkelingen in het land en de Haagse politiek. Daarnaast stelt dit ons in staat om onze aanpak en projecten te vergelijken met die van andere gemeenten en regio's;
- Wethouder Werk en Inkomen van de gemeente Dordrecht is commissievoorzitter Participatie bij de VNG. Vanuit die positie delen we onder meer kennis met de G4 en andere regio's;

- De directeur Sociale Dienst Drechtsteden is bestuurslid bij Divosa. Ook vanuit die positie gebruiken de we mogelijkheden om kennis en inspiratie op te doen bij andere gemeenten;
- Op ambtelijk niveau zijn we tevens sterk betrokken bij het Breed Offensief van de Staatssecretaris SZW. Vanuit deze rol adviseren we de staatssecretaris op basis van kennis en ervaring over onze lokale uitvoeringspraktijk.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

De opgave die de Drechtsteden met betrekking tot het sociaal domein hebben, is om inwoners te helpen in hun zoektocht naar zelfstandigheid. Daarnaast is het een constante zoektocht naar een antwoord op de vraag hoe met de beschikbare middelen zoveel mogelijk publieke waarde kan worden gerealiseerd. De resultaten die in het sociaal domein worden behaald, zijn niet altijd kwantificeerbaar. De maatschappelijke opbrengsten zijn niet eenvoudig in geld uit te drukken, terwijl de financiële druk op het sociaal domein alsmar toeneemt.

Met de maatregelen die worden getroffen wordt beoogd om inwoners zo goed mogelijk te laten participeren in de samenleving. Werk is daarbij het hoogst haalbare, maar werk is voor een groot deel van de bijstandsgerechtigden niet haalbaar. Om de doelgroep die wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft te bemiddelen naar werk, is echter wel een grote investering benodigd. De verwachting is dat de investeringen uiteindelijk ook zullen leiden tot kostenbesparingen (kosten uitkering, bemiddeling, begeleiding, etc.), waarmee toekomstige tekorten worden tegengegaan. Hierbij is het belangrijk dat de blik naar buiten (inspiratie halen uit de regio en de rest van het land, inwinnen van advies) blijft bestaan en dat inzichten die hieruit worden verkregen worden meegenomen in de beleidsontwikkeling. Zodoende wordt constant gewerkt aan het hoofddoel: inwoners zo zelfstandig mogelijk mee te laten doen in de samenleving.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dordrecht verklaart dat het voor 15 augustus 2020 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

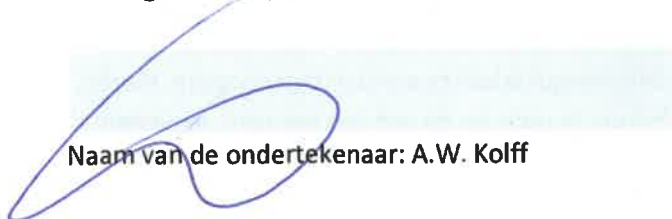
Datum: 9 juni 2020

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: J. Scholten

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: A.W. Kolff

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2020.

De gemeenteraad van de gemeente Dordrecht stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 9 juni 2020

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: A.W. Kolff

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: A.E.T. Wepster

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2019 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.